

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINACIJE I RAČUNOVODSTVO
Nikola Živković, univ. spec.oec.
ECONITY d.o.o.
Krešimira Kovačevića 3
10360 Sesvete
mob.091-722-3752

Zagreb, 19. travnja 2022. godine

NALAZ I MIŠLJENJE SUDSKOG VJEŠTAKA

Naručitelj;

Brodosplit – Brodogradilište specijalnih objekata d.o.o.

HR – 21000 Split, Put Supavla 21, p.p. 517

ZADATAK VJEŠTAKU:

Izraditi nalaz i mišljenje o promjeni cijene energije, rada, materijala i opreme i ostalih stavki koje utječu na cijenu gradnje obalnih ophodnih brodova (OOB) od trenutka sklapanja osnovnog Ugovora o gradnji OOB dana 02.12.2014. godine do 01.02.2022. godine

Brodosplit – Brodogradilište specijalnih objekata d.o.o., kao Naručitelj ističe udjele traženih promjena cijena u ukupnoj cijeni broda kroz tri kategorije:

1. Cijena čelika (najveći udio čelika kao materijala je u brodu što uključuje i ključnu opremu)- 15,3%
2. Cijena rada -55,33%
3. Cijena energije – 29,4%

UVOD

Za potrebe izrade ovoga vještačenja u odnosu na dani zadatak, potrebni su slijedeći dokumenti;

- računi električne energije (početak razdoblja 12/2014, završetak razdoblja 01/2022) koji se prilažu ovom vještačenju
- statističke serije cijene čelika sa crnomorskog tržišta (početak razdoblja 12/2014, završetak razdoblja 01/2022)
- statističke serije kretanja troškova zaposlenika (Bruto 2.) sa DZS-a u djelatnosti kojom se bavi Naručitelj (početak razdoblja 12/2014, završetak razdoblja 01/2022)

METODOLOGIJA VJEŠTAČENJA

- TROŠKOVI MATERIJALA (ČELIK)

Vještak je za potrebe izračuna ove stavke uzimao indekse crnomorskog tržišta (Black sea market). Ono obuhvaća područje Ukrajine i Rusije te se za potrebe ovoga vještva uzimaju serije slijedeća dva indeksa:

HRC FOB Ukraine

HRC FOB Russia

Serije tih indeksa (ponderirani prosjek) sačinjavaju glavni index – BLACK SEA HRC EXPORT INDEX – baziran na temelju ponderiranog prosjeka cijena toplo valjanog čelika u kolutima komercijalne kvalitete ruskog i ukrajinskog podrijetla koji se tjedno izvoze iz crnomorskih luka. Index se temelji na ponderiranim promjenama referentnih cjenovnih serija čelika. Izvor podataka uzet je sa službenih stranica pratitelja indexa – steelorbis.com/steel-prices/orbis-stell-index/.

STEEL ORBIS index je baziran na godini 2005. kao osnovici i tada iznosi 100%. Od toga datuma index pokazuje tjedne promjene na kraju svakog tjedna.

Index je baziran na transakcijama zaključenim na tržištu sa INCOTERMS pravilima koje određuje International Chamber of Commerce (ICC).

Vještak je kako u apsolutnim iznosima, tako i grafički pokazao kontinuirani rast indexa cijena HRC (Hot rolled coils – vruće valjani listovi čelika za izgradnju brodova) na navedenom tržištu, u uprosječenim ponderiranim (average) indexima.

- TROŠKOVI RADA

Brodosplit – Brodogradilište specijalnih objekata d.o.o., spada u djelatnosti po NKD - 30.1 – izgradnja brodova. Statističke serije prosječnih bruto plaća u tom sektoru na Državnom zavodu za statistiku vode se u grupi NKD 30 te vještak u financijsku analizu stavlja cijele serije tog sektora u vremenskom razdoblju od 12/2014 do 01/2022. Iz serija podataka vidljiv je stalni rast cijena troškova rada na tržištu, kako u toj niši tako i na razini svih djelatnosti u RH. S obzirom na ulazak RH u EU te visoku razinu iseljavanja, troškovi rada su u stalnom porastu što je vidljivo iz statističkih serija DZS-a.

- TROŠKOVI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Vještak nema potrebe gledati uprosječene indexe sa DZS-a ili nekih drugih baza iz jednostavnog razloga jer mu je Naručitelj dostavio direktno račune plaćene sa iste adrese, Put Supavla 21 na kojemu se nalazi i matično krovno društvo koje izrađuje brodove. Vještak smatra da se radi o potpuno relevantnom podatku jer se radi o cijenama društva HEP Opskrba d.o.o. članice grupe HEP d.d., u državnom vlasništvu. Računi se, opreza radi, prilažu ovom vještačenju pod Prilozi.

NALAZ

1) TROŠKOVI MATERIJALA (ČELIK)

Tablica 1. Pregled prosjeka indexa čelika (HRC) na ruskom i ukrajinskom tržištu (Black Sea market) po godinama

GODINA	PROSJEK INDEKSA	%
2014	81,91	
2015	65,84	
2016	74,22	
2017	96,84	
2018	105,44	
2019	87,84	
2020	90,83	
2021	167,14	
2022	154,73	

U predmetnom razdoblju vidljiv je porast indexa HRC Black sea. S obzirom na rat u Ukrajini očekuje se eskalacija cijena te je upitna i mogućnost nabave ove sirovine na ovom tržištu.

Grafički prikaz kretanja HRC čelika na crnomorskom tržištu može se vidjeti iz slijedećeg grafa:

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO

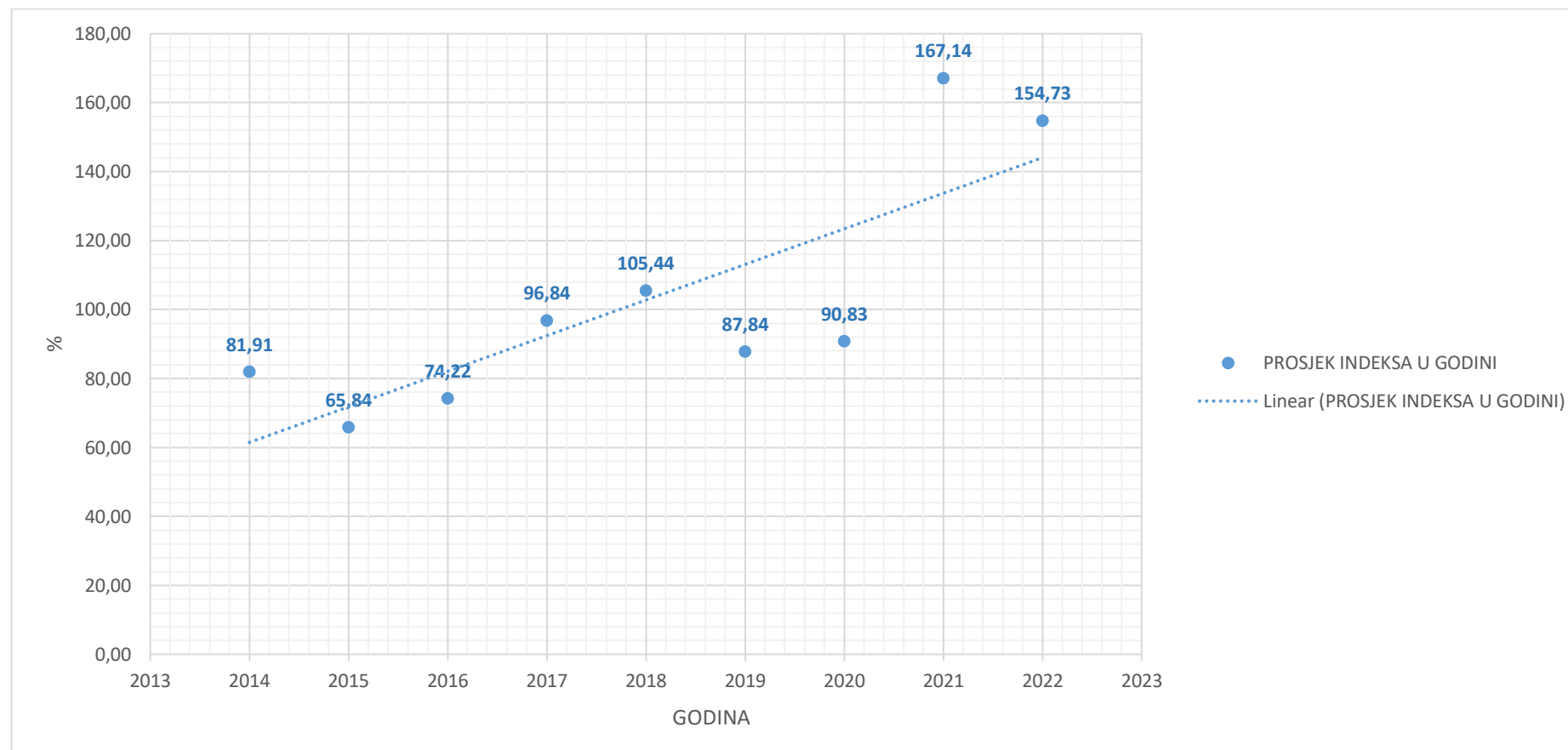
Nikola Živković, univ. spec.oec.

ECONITY d.o.o.

Krešimira Kovačevića 3

10360 Sesvete

mob.091-722-3752

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO
Nikola Živković, univ. spec.oec.
ECONITY d.o.o.
Krešimira Kovačevića 3
10360 Sesvete
mob.091-722-3752

Vidljiv je izrazito veliki porast cijena HRC čelika u 2021. i 2022. godini, a sve nastavno na kretanja svih sirovina/izvedenica na svjetskom tržištu. Došlo je do vrtoglavog povećanja cijena i velikih inflatornih učinaka, kao posljedica virusa korone i utjecaja na europsko i svjetsko gospodarstvo. Rat u Ukrajini te povezanost sa Rusijom je poglavito utjecao na rast ovih sirovina, no predviđanja su da će cijene rasti vrtoglavo. Čak je upitna i nabava materijala te hoće li se isti i po višim cijenama moći nabaviti s obzirom na strahovitu potražnju i nemogućnost isporuke, a sa istovremenim smanjenjem ponude na tržištu. U nemogućnosti nabave ove sirovine društvo se mora okrenuti drugim tržištima što u trenutnim tržišnim uvjetima znači još dodatni trošak u odnosu na ova prikazana povećanja, odnosno dodatno povećanje ulaznih faktora te posljedično i manju profitabilnost proizvoda za poduzeće.

Rast ponderiranih prosječnih cijena HRC na crnomorskom tržištu u promatranom razdoblju iznosi 52,93%.

2) TROŠKOVI RADA (bruto 2 plaće)

Prosječna bruto plaća u vremenskom razdoblju između potpisa osnovnog ugovora te 01. mjeseca 2022. godine prikazana je u slijedećoj tablici:

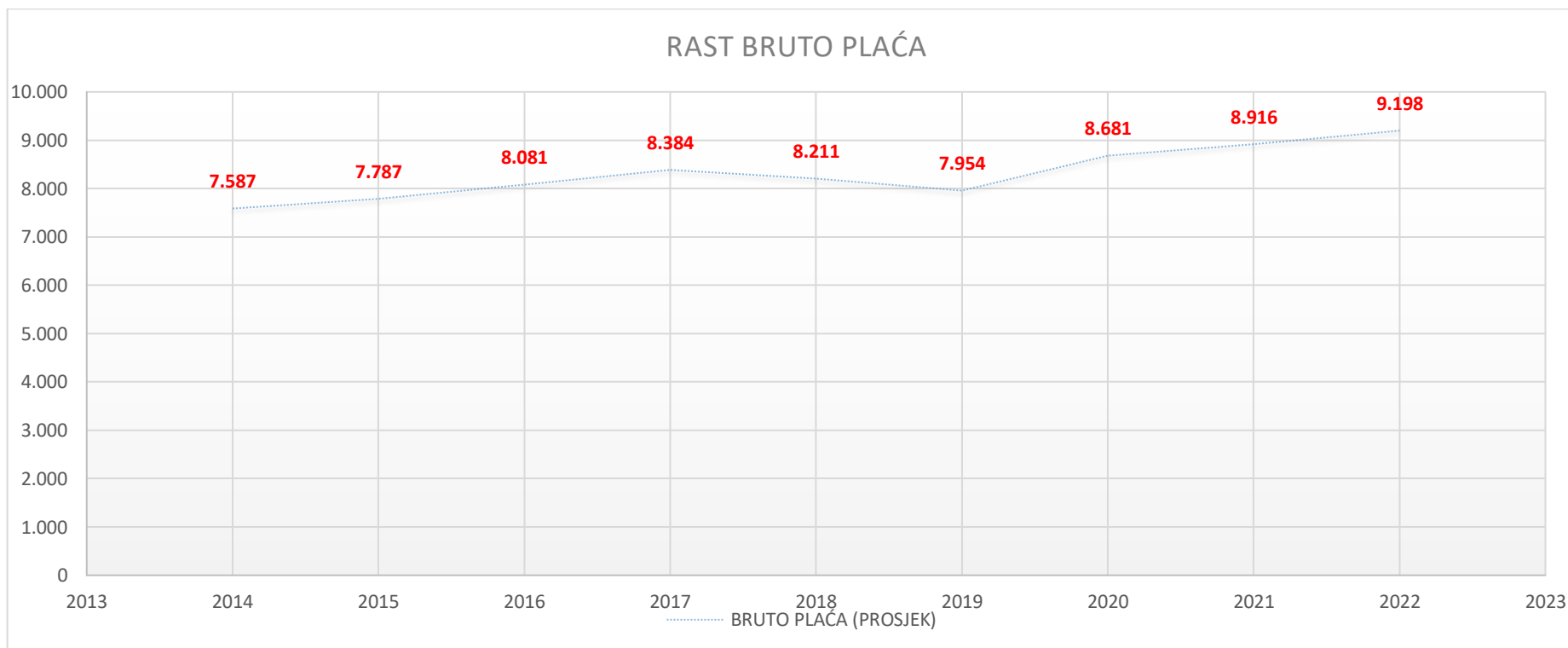
kn	
GODINA	BRUTO PLAĆA (PROSJEK)
2014	7.587
2015	7.787
2016	8.081
2017	8.384
2018	8.211
2019	7.954
2020	8.681
2021	8.916
2022 (01)	9.198

Rast cijene radne snage u predmetnom razdoblju u djelatnosti kojom se bavi Društvo iznosi 17,51%.

Radna snaga u Hrvatskoj je sve skuplja s obzirom na veliki odljev radne snage izvan HR te sa otežanom mogućnosti nabave nove radne snage iz drugih zemalja.

Grafički prikaz rasta bruto plaća u djelatnosti kojom Društvo prikazan je u slijedećem grafu:

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO
Nikola Živković, univ. spec.oec.
ECONITY d.o.o.
Krešimira Kovačevića 3
10360 Sesvete
mob.091-722-3752

3) TROŠKOVI ELEKTRIČNE ENERGIJE

U nastavku je analiza rasta troškova električne energije:

Analiza

Godina	Jedinična cijena (kn)		PDV	Potrošnja (kWh)		Iznos kn (bez PDV)		Ukupno kn (s PDV)		
	Viša	Niža		Viša	Niža	Viša	Niža	Viša	Niža	Ukupno
2014	0,3597	0,2398	25%	950.229	322.686	341.797,37	77.380,10	427.246,71	96.725,13	523.971,84
2022	1,1429	0,6723	13%	681.498	291.462	778.884,06	195.949,90	880.138,99	221.423,39	1.101.562,38
Promjena u %	217,7%	180,4%								
UDIO U UKUPNOM TROŠKU										
VIŠA CIJENA	74,84%									
NIŽA CIJENA	25,16%									
POSTOTCI UTJECAJA NA UKUPNU CIJENU										
VIŠA	162,93%									
NIŽA	45,39%									
UKUPNI UTJECAJ POVEĆANJA STRUJE	208,32%									

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINACIJE I RAČUNOVODSTVO
Nikola Živković, univ. spec.oec.
ECONITY d.o.o.
Krešimira Kovačevića 3
10360 Sesvete
mob.091-722-3752

UKUPNA REKAPITULACIJA

	UDJELI U CIJENI BRODA	PORAST CIJENE NA TRŽIŠTU %	UTJECAJ PORASTA CIJENE SUKLADNO UDJELIMA U UKUPNOJ CIJENI BRODA
ČELIK	15,3	52,93%	8,10%
RAD	55,3	17,51%	9,68%
ENERGIJA	29,4	208,32%	61,25%
UKUPNI PORAST CIJENE ZA			79,03%

STALNI SUDSKI VJEŠTAK ZA BANKARSTVO, FINACIJE I RAČUNOVODSTVO
Nikola Živković, univ. spec.oec.
ECONITY d.o.o.
Krešimira Kovačevića 3
10360 Sesvete.
tel. 01-5583-837/ mob.091-722-3752

MIŠLJENJE

Sukladno prikazanom u prethodnim tablicama, ukupni porast utjecaj promjene cijena čelika, rada te električne energije na ukupnu cijenu broda u promatranom razdoblju zadanom u vještačenju iznosi 79,03% (povećanje).

S obzirom na poremećaje uzrokovane COVID-om te još većim poremećajima koji su počeli zbog rata u Ukrajini cijene energenata su drastično skočile, a pitanje je i uopće mogućnosti nabave sirovina/materijala.

S obzirom na ogromne inflatorne učinke u Hrvatskoj (naziru se i daleko veći) izrazito je bitno da Država sa svim svojim mehanizmima izađe maksimalno u susret društvima koji imaju veliki regionalni utjecaj te makroekonomski utjecaj na sustav, kao što je slučaj sa društvom Brodosplit brodogradilište specijalnih objekata d.o.o.

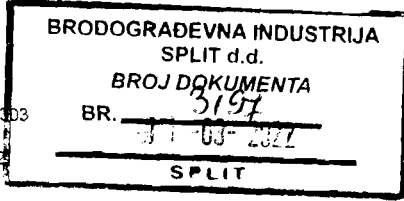
PRILOZI

BRODOSPLIT - prijem računa

Br. protokola: 202203197

ELEKTRA d.o.o.

Matični broj: 04622430
OIB: 43965974818ZAGREB, Ulica grada Vukovara 37
TEL (bespl. potroš. broj): 0800 300 303
FAX: 00385 (0)21 439 512
RAČUN: HR9623900011500128072Datum računa: 28.02.2022
Mjesto izdavanja: SPLIT
Datum dospijanja: 24.03.2022
Br.dok.: 103005734739, 09.03.2022, 09:05:02
R-1

Podaci o kupcu:

Ugovorni račun: 2300093831
Poslovni partner: 1500101747
Kupac: BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
Ulica i kbr: PUT SUPAVLA 21
Mjesto: SPLIT
OIB: 18556905592
Broj mjernih mjesta obuhvaćenih računom: 1

0040 78

0112

BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO
DRUŠTVO
PUT SUPAVLA 21
21000 SPLIT

RAČUN: 2300093831-220220-7 za električnu energiju, razdoblje 01.02.2022 - 28.02.2022

Opis	Jed.mjere	Količina	Jed.cijena	Iznos kn
PODUZETNIŠTVO SN BIJELI - zajamčena opskrba				
Električna energija viša dnevna tarifna stavka	kWh	681498	1,1429	778.884,06
Električna energija niža dnevna tarifna stavka	kWh	291462	0,6723	195.949,90
Naknada za poticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora	kWh	972960	0,1050	102.160,80
Trošarine za poslovnu uporabu električne energije	kWh	972960	0,00375	3.648,60
Porezna osnovica				1.080.643,36
PDV 13 % (osnovica 1.080.643,36)				140.483,64
Dostava opomena (ne oporezuje se prema čl.25.st.5 Pravilnika o PDV-u)				10,00
UKUPAN IZNOS RAČUNA				1.221.137,00

Na dan izdavanja računa (ne uključujući ovaj račun), Vaše dugovanje iznosi: 1.200.320,89 kn

Početak zajamčene opskrbe: 01.07.2021

U okviru zajamčene opskrbe koju konstitite, obračun se vrši primjenom tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu, koje Hrvatska energetska regulatorna agencija utvrđuje temeljem propisane metodologije. U razdoblju od dva mjeseca od početka konstitiranja zajamčene opskrbe električnom energijom koeficijent korekcije tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom KZO iznosi 1,1 a nakon isteka tog razdoblja 1,25. Iznosi tarifnih stavki za tarifne modele koje konstitite u okviru zajamčene opskrbe sastavni su dio ovog računa, a u pravilu su viši od prosječnih iznosa tarifnih stavki na tržištu električne energije. Predlažemo Vam analizu aktualnih ponuda na tržištu električne energije te odabir za Vas najpovoljnijeg opskrbljivača. Uvjeti zajamčene opskrbe i tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom za sve tarifne modele, objavljeni su na našim internetskim stranicama (<http://www.hep.hr/elektra>). Ukazujemo Vam na Vaše pravo na slobodan izbor opskrbljivača na tržištu električne energije. Podaci potrebni krajnjem kupcu za pokretanje postupka promjene opskrbljivača su: ime i prezime, adresa, osobni identifikacijski broj (OIB), broj obračunskog mjernog mjesta te stanje brojila. Proces provedbe promjene opskrbljivača za Vas provodi odabrani opskrbljivač, čija je obveza pružanje kupcu svih informacija o procesu promjene opskrbljivača.

Odgovorna osoba: Direktor: Predrag Bogičević
Prilikom uplate koristiti model: 01 Uplatu izvršiti na žiro-račun: HR9623900011500128072
Poziv na broj odobrenja: 2300093831-220220-7
Primalac: HEP ELEKTRA d.o.o.
Opis plaćanja: Račun za el. energiju broj: 2300093831-220220-7 za period 02/2022HEP ELEKTRA d.o.o.
ZAGREB, Ulica grada Vukovara 37